

ARMIA KRAJOWA

PRZEKSZTAŁCENIE ZWIĄZKU WALKI ZBROJNEJ W ARMİĘ KRAJOWĄ

W końcu czerwca 1940 roku gen. Sikorski wydał rozkaz o utworzeniu w kraju Komendy Głównej Związku Walki Zbrojnej (ZWZ). Komendantem głównym został mianowany gen. Stefan Rowecki „Grot”. Początkowo zakładano, że ZWZ będzie miała charakter kadrowy. Po upadku Francji wiedziano już, że walka z Niemcami będzie długo trwała. Wówczas zrodziła się koncepcja wybuchu powstania. Stąd Sikorski przemianował 14 lutego 1942 roku ZWZ na ARMİĘ KRAJOWĄ (AK), a jej dowódcą został Rowecki. Działalność swą AK obejmowała nie tylko terytorium Polski, ale sięgnęła dalej na wschód na ziemie Litwy, Białorusi i Ukrainy. Obszary i okręgi dzieliły się na obwody i placówki. Podstawowymi jednostkami organizacyjnymi były plutony (35- 50 osób). Dowódcami ich byli podchorążowie i podoficerowie cały czas trwały ich konspiracyjne szkolenie. W pierwszym okresie działalności AK podstawowymi formami walki konspiracyjnej były: działalność informacyjna i propagandowa, wojna psychologiczna z Niemcami, wywiad wojskowy na rzecz koalicji antyhitlerowskiej, sabotaż gospodarczy i przemysłowy oraz dywersja zbrojna. Tylko na Lubelszczyźnie w odwecie za działalność partyzancką spalono ponad 200 wsi, a w niektórych wymordowano całą ludność.

OPASKA AK

BYĆ PRAWDZIWYM PATRIOTĄ

**WYDARZENIA, KTÓRE PRZESZŁY DO OKUPACYJNYCH
DZIEJÓW ZAMOJSZCZYZNY. CZAS , GDZIE KRAJ STAWAŁ
SIĘ WAŻNIEJSZY OD ŻYCIA RODZINNEGO, BYŁ
NAJTRUDNIEJSZYM...**

UCZENNICE: Jak powstała Armia Krajowa?

G. Cymiński: *Po wygnaniu 1939r. oficerowie i podoficerowie oraz żołnierze, założyli tajne organizacje, które miały na celu przygotować Polaków do walki z wrogiem. W naszym regionie tajne stowarzyszenia mieściły się w Łabuńkach, Sachalinie, Mocówce i Woli Śniatyckiej, które organizował Bolesław Firek pseudonim „Zadra” (żołnierz, zamordowany kapral). Tajne organizacje mieściły się również w Barchaczowie, Wierzbiu i Łabuniach, którymi kierował Edward Lachawiec pseudonim „Konrad”. Pierwszą akcją dowodzoną przez „Zadrę”, było wysadzenie toru kolejowego w noc sylwestrową 1942-1943r. w Jarostawcu. Niemcy w 1942 roku aresztowali w Łabuńkach „Konrada”, który został zamordowany na Rotundzie*

Zamojskiej. Związek Walki Zbrojnej został przekształcony na Armię Krajową.

Gdzie i w jaki sposób działała Armia Krajowa?

Dowódcą okręgu Kolonii Łabunie, został Jan Turowski ze Szczepreszyna. W połowie stycznia przeprowadzono akcje, którą dowodził „Norbert”. Walka ta toczyła się w Wierzbiu na Niemców, których nazywaliśmy „Czarniakami”. Dowódca wraz z dwiema osobami ubezpieczał drogę od Ruszowa. Kiedy „Norbert” wystrzelił z raketnicy, „Konrad” dał rozkaz by strzelano w stodoły wroga. Niestety po tej akcji aresztowano Karchuta, oddziały wycofały się nie ponosząc żadnych strat.

Jakie pamięta Pan akcje?

Akcję dokonywano w różnych gospodarstwach o charakterze zaopatrzeniowym w żywność i koce. Takich działań dokonywano w

oddziałach „Norberta” i „Konrada” np. na Siedlisku w powiecie zamojskim, gdzie zginął Józef z komisji do spraw wysiedleń na Zamojszczyźnie. Kolejną akcję dokonali koloniści niemieccy, którzy spalili wieś Huszczka i Wierzbie w północnej części naszego regionu. W październiku aresztowano pracowników poczty między innymi Antoniego Burcona i jego żonę Helenę. W 1942 roku został aresztowany Kazimierz Szczytycki-Oficer Wojska Polskiego, zarządca majątku Łabunie i Jaworski również Oficer Wojska Polskiego.

Czym się zajmowała AK?

Wisman Rusta, który przebywał w Warszawie pod pozorem chorej żony zdradził wszystkich aresztowanych. Następnie sprowadzono go do Kotlic i wraz ze swoją małżonką zostali rozstrzelani. Gdy Sowieci wkroczyli na nasz teren, UB i NKWD aresztowali dawnych partyzantów, a niektórych wywieźli na Sybir. W nocy 18 kwietnia 1945 roku zostało podpalone gospodarstwo Matyldy Skotarskiej oraz innych mieszkańców Kolonii Łabuńki Tuczapy. Jeżeli ktokolwiek wyskoczył z palącego się domu został rozstrzelany.

Z Panem Grzegorzem Cymińskim rozmawiały uczennice klasy III, Karolina Pysiewicz oraz Agnieszka Ludowska

Reprezentanci AK

KRÓTKI ŻYCIORYS MARIANA PETRYKA

Urodziłem się w Łabuniach 18 października 1923 roku. Ukończyłem siedem klas nauki, nauczycielem szkoły w Łabuniach był Pan Mośliński, Pan Czelej, Pan Padion, Pan Fuks, Pani Rojewska. Drugim kierownikiem tej szkoły był Pan Woźniak. Należałem do Drużyn Harcerskich. Harcmistrzem był Janusz Oksentowicz, który był synem leśniczego, prowadził on szkolenia w terenie. Miałem 18 lat, gdy wstąpiłem do AK, byłem łącznikiem pomiędzy plutonami, Bródek, Wólka, Łabunie, Łabuńki (Powąska, „Szary”, Buchaj, „Pełny”, Momot, „Zbik”, Lachawiec „Konrad”). W grudniu 1942 roku zostałem aresztowany przez Żandarmerię Niemiecką i osadzony w więzieniu w Zamościu. Każdy dzień był zagrożony śmiercią.

Znak Polski Walczącej (młodzież harcerska już od początku okupacji stosowała tzw. Mały Sabotaż , tj. wykonywano na murach napisy i rysunki)

Pracę wykonały:

Agnieszka Ludowska
i Karolina Pysiewicz

Źródła: „Historia” Lech Chmiel, Bogdan Jagieło, Andrzej Syta .Wojciech Białasiewicz „Afera Wismana”. Informacje od: Pana Grzegorza Cymińskiego i Mariana Petryka.